

Eide Fjordbruk AS

Saksbehandlar, innvalstelefon

Tom N Pedersen, 5557 2119

Avslag på søknad frå Eide Fjordbruk AS om utviding av MTB på lokaliteten 13870 Eikebærånæ i Lindås kommune

Fylkesmannen avslår søknaden frå Eide Fjordbruk AS om løyve til auke i produksjonen på lokaliteten av matfisk av regnbogeaure på lokaliteten 13870 Eikebærånæ i Lindås kommune. Avslaget er gitt i medhald av forureiningslova § 7 og § 11 femte ledd.

Fylkesmannen har merknad til søknad om arealutviding og flytting av anlegget på lokaliteten Eikebærånæ og rår frå flyttinga.

Vi viser til søknad frå Eide Fjordbruk AS datert 09.07.2018 og oversendt frå Hordaland fylkeskommune den 14. august 2018.

Bakgrunn for søknaden

Eide Fjordbruk AS søker om løyve til utskifting av anlegg, flytting av anlegg og auke i MTB frå 1560 tonn til 3120 tonn på lokaliteten Eikebærånæ i Lindås kommune.

Søknaden har manglar. Det er ikkje gjort C-gransking på lokaliteten.

Tilhøvet til plan

Anlegget skal utvidast innanfor areal som er sett av til akvakultur i arealdelen av kommuneplanen for Lindås kommune.

Om søknaden

Eide Fjordbruk AS søker om auke i MTB på lokaliteten Eikebærånæ frå 1560 tonn til 3120 tonn. I søknaden er et oppgitt forventa årleg produksjon på 3000 tonn med eit fôrforbruk på 3600 tonn. Dei skriv og at dei vil sjå dei to lokalitetane Eikebærånæ og Fyllingsnes under eit, og at samla MTB på dei to lokalitetane ikkje på noko tidspunkt skal overstige 3120 tonn. «Gjennom ein fleksibel MTB for dei to lokalitetane vil med betre kunne nytte potensialet på Eikebærånæ».

MTB er eit upresist mål på utslepp frå eit matfiskanlegg. Kor mykje fisk som blir produsert innafor MTB-taket avheng av produksjonsstrategien. Utsett av fleire grupper av smolt av ulik storleik og hyppig sortering er forhold som gjer at biomassen i anlegget kan liggje tett opp mot MTB taket i lengre tid. Forholdstalet mellom faktisk produksjon for eit utsett og fôrforbruk er i snitt i Hordaland kring 1,5. Den høgaste faktoren vi har observert har vore 2,73. Det inneber at fiskeproduksjonen i anlegget med løyve for 1560 tonn MTB var på 4259 tonn.

Fôrforbruket på dei to lokalitetane Fyllingsnes og Eikebærånæ var samla på like over 1500 tonn årleg for 2016 utsett. Når Eide Fjordbruk AS søker om eit årleg fôrforbruk på 3600 tonn inneber det at utsleppa til fjorden kjem til å auke.

Sjøområdet som resipient

Lokaliteten Eikebærånæ ligg i vassførekomsten Osterfjorden (0261020800-3-C) som i Vann-nett er oppgitt som å ha god økologisk tilstand. Karakteriseringa byggjer på data frå 2014. Men utviklinga i resipienten har i lang tid vore negativ sjølv om tilstanden har vore god. Osterfjorden er ei forlenging av Byfjorden og del av eit større samanhengande fjordkompleks avgrensa av grunne tersklar ved Herdla, Knarvik, sørvest for Askøy og i Kobbaleia. Miljøtilstanden i dette fjordkomplekset har i lang tid synt negative endringar. Dette er god dokumentert av Norge (tidlegare UNI Research).

Figur 1: Byfjorden og tilhøyrande fjordar. Tersklar er markerte med raudt, djupaste basseng med blått.

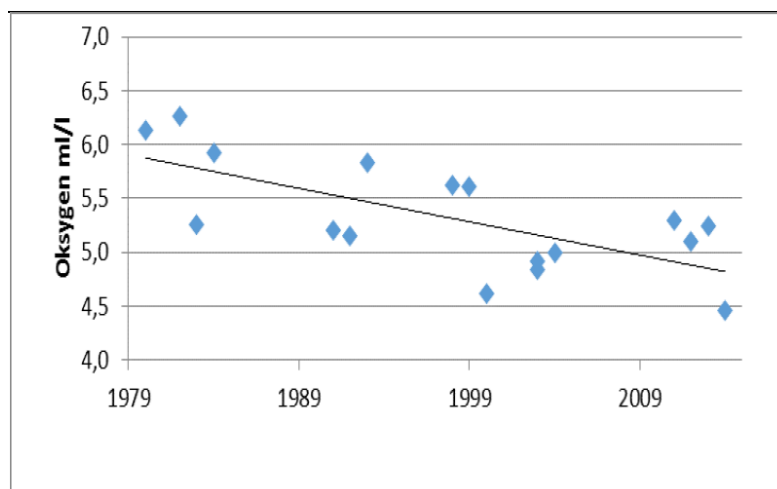
Dei siste 6–7 åra vi sett markerte endringar i miljøtilstanden i fleire fjordar i fylket. Det er terskelfjordar som er utsette for oksygensvikt. Dette er eit resultat av både utslepp til fjorden og svekka utskifting av botvatnet. Klimaendringane spelar og ei rolle her. I Masfjorden vart det naudsynt å trekke attende utsleppsløyvet frå to lokalitetar og redusere tre andre med 75 %. I Sørfjorden ved Osterøy har Fylkesmannen to gonger sendt varsel om trong for tiltak grunna miljøtilstandne i fjorden. I Sørfjorden har Fylkesmannen gitt avslag på vidareføring av utsleppsløyvet på lokaliteten Viknabukta, jf. brev frå Fylkesmannen 11.03.2015, og avslag på utviding av lokaliteten Litletveitholene, jf. brev frå Fylkesmannen 17.01.2017.

Det finst lange tidsseriar etter overvaking av miljøtilstanden i fjordsystemet rundt Bergen. Dei negative endringane har vore ei trend over lang tid, jf. figur 3 og 4.

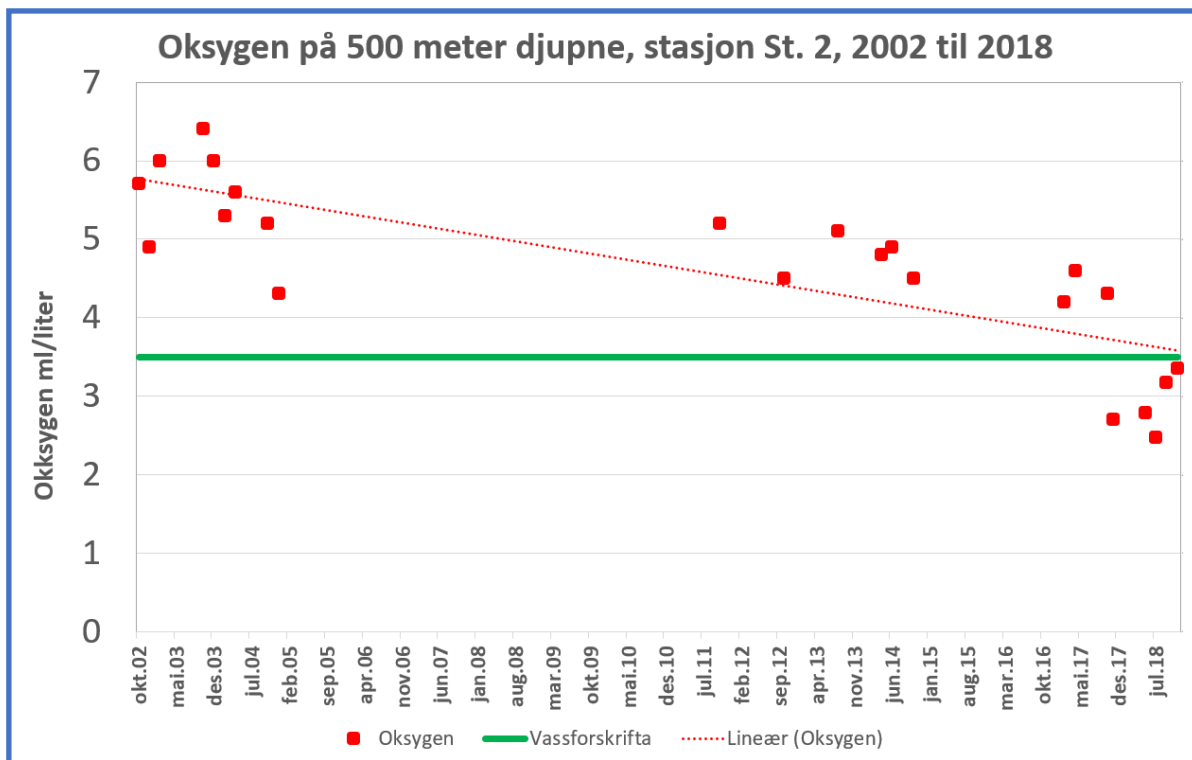
I Osterfjorden vart det i 2018, for første gong, målt oksygenmetning i djupvatnet under 50 % metning. Målingane vart gjort på stasjon St.2 (jf. figur 2) som del av overvaking av fjordsystemet rundt Bergen.

Figur 2: Vannlokaliteten St.2, markert med X, si plassering samanlikna med lokaliteten Eikebæråne.

Figur 3: Utviklinga i oksygeninnhald på stasjon 4 på 300 meter djupne utanfor Helleneset. Figur henta frå SAM e-rapport nr: 06-2017 – Resipientovervåking av fjordsystemene rundt Bergen 2011 - 2016

Figur 4: Utviklinga i oksygenmetning på stasjon St.2 i Osterfjorden frå 2002 til 2018 har synt ei negativ trend. Data henta frå www.vannmiljo.miljodirektoratet.no. Grensa for god økologisk tilstand går ved 50 % metning, eller 3,5 ml O₂/liter, markert med grøn line i figuren.

Lokaliteten Eikebærånæ

Lokaliteten ligg i svært bratt terreng. Hellingsgraden er på meir enn 50 grader, noko som gjer at NS9410:2016 ikkje er godt eigna til å definere miljøtilstanden. B-granskingane er ikkje eigna til å karakterisere miljøtilstanden, jf. brev frå Fiskeridirektoratet 25.03.2019.

Det er ikkje gjort C-gransking på lokaliteten. Søknaden er difor ikkje tilstrekkeleg opplyst då den gjeld både flytting av anlegget og ei vesentleg utviding av produksjonen.

I eksisterande merdanlegg er største djupne under merdane om lag 300 meter. Etter arealutvidinga som no er søkt om, vil den sørlegaste enden av anlegget ha djupne under merdane på om lag 500 meter. Det inneber at spillfôr og fiskeavføring vil sedimentere i den djupaste delen av fjorden.

Det er gjort strømmålingar i 2018. Største djupne var 145 meter. Botnstraumen syner svak straumstyrke. Djupaste punkt under anlegget vil vere 500 meter. Det er langt djupare enn terskeldjupet på 112 meter. I samband med strømmålinga vart det gjort hydrografiske målingar. Ved botnen (620 meter) vart det målt 39 % metning. Frå om lag 475 meter djupne og ned til botn var oksygenmetninga lågare enn 50 %. Grensa for god økologisk tilstand går ved 50 % metning.

Merknad til flytting av anlegget

Eide Fjordbruk AS søkjer og om flytting av anlegget mot sør. Vassdjupna under den sørlegaste delen av anlegget blir då kring 500 meter. Flyttinga inneber at utslepp av organisk materiale vil sedimentere i den djupaste delen av fjorden. Konsekvensen kan vere auke i oksygenforbruket i denne delen av vassøyla. For oppdrettar inneber dette auka risiko til ytterlage reduksjon i miljøtilstand. Ei slik flytting av ikkje bra for resipienten, og kan føre til trong for tiltak for å betre

miljøtilstanden i resipienten. Tiltak for å redusere utsleppa til fjorden kan vere reduksjon i løyvet eller tilbaketrekking av løyvet.

Fylkesmannen har forvaltningspraksis på å ikkje har merknader til utskifting av anlegg eller endring av arealbruk innanfor areal som er sett av til akvakultur i arealdelen av kommuneplanen. I dette tilfellet vart arealavklaring gjort for ei tid tilbake og utan kunnskap om utvikling av miljøtilstanden i Osterfjorden.

Miljøtilstanden i den dei djupa vasslaga i fjorden har ikkje verknad på oppdrettsfisken i merdane. Til det er avstanden for stor då fjorden på denne staden er 500 meter djup. Sølv om oppdrettar har gode erfaringar med drifta på lokaliteten inneber det ikkje at drifta ikkje har negative konsekvensar for miljøtilstanden i resipienten.

Andre utslepp til resipienten

Vassområdet Osterfjorden har fleire tettstader med avløp til fjorden. Vassførekomsten er del av Byfjordsbassenget, der Bergen by har store delar av sine avløp. Samla kapasitet for akvakulturanlegga i det terskla Byfjordbassenget er 27.300 tonn MTB. Blir desse lokalitetane drifta som gjennomsnittet for lokalitetane i fylket, inneber det ein årleg produksjon på 20.000 tonn fisk. Utslepp av næringssalt frå ein slik produksjon er like stort som næringssaltutslepp frå ureinsa avløp frå ein busetnad på 300.000 menneske. Tidlegare vart oppdrettsfisken gitt fôr tilverka av marint råstoff. Det er ikkje lenger tilfelle, i dag er storparten av oppdrettsforet landbasert. Utslepp av næringssalt (nitrogen og fosfor) blir difor å samanlikne med avløp frå busetnad.

Bergen kommune og nabokommunane investerer og har investert store summer i reinseanlegg og har no sekundærreinsing på det mest av avløpa. Sekundærreinsing inneber reduksjon av utslepp av næringssalta nitrogen og fosfor.

Samfunnsnytte av tiltaket

Samfunnsnyttan av fiskeoppdrett ligg i matproduksjon, arbeidsplassar og verdiskaping. Dette tiltaket går ut på å auke produksjonen på ein lokalitet. Samfunnsnyttan av dette tiltaket har åleine liten påverknad på samla matproduksjon, arbeidsplassar og verdiskaping.

Miljørettsprinsippa i naturmangfaldlova

Kunnskapsgrunnlaget om miljøtilstanden i Osterfjorden er godt dokumentert og det finst lange tidsseriar. Det er særleg utviklinga i oksygenmetninga i dei djupa vasslaga som har synt ein negativ trend. Oksygenmetninga i djupvatnet i Osterfjorden er i dag lågare enn miljømålet etter vassdirektivet. Grensa for oksygenmetning for at fisk skal kunne leve går ved 2 ml O₂/liter (28% metning). Auke i utsleppa til fjorden vil forsterke den negative utviklinga i miljøtilstand. Tiltak for å redusere utsleppa til fjorden er basert på kunnskap om utviklinga i resipienten. Når det finst datagrunnlag, jf. § 8, er det ikkje trong for å tufte avgjerda på føre-var-prinsippet, jf. § 9.

Det er viktig å sjå på heile terskelbassenget Byfjorden og tilhøyrande fjordar under eitt, jf. § 10. Dette fjordområdet blir grundig overvaka. Årsakene til miljøendringane er samansette. Utslepp frå busetnad og akvakultur kjem som tillegg til effektane av klimaendringane. Sistnemnde inneber auka temperaturar, auke i oksygenforbruket som følgje av temperaturauken og auka avrenning frå land som følgje av auke nedbør og flaumsituasjonar. Summen av utslepp til fjordsystemet og endra regime for vassutskifting som følgje av klimaendringar gjer resipienten meir sårbar, får lågare kapasitet og blir følgeleg mindre eigna som resipient.

Tiltakshavar pliktar å hindre eller avgrense skade på naturmangfaldet. Utsleppa frå avløpsanlegga til Byfjordbassenget og fjordane innanfor blir reduserte gjennom kostnadskrevjande reinseanlegg. Til no har oppdrettsverksemdene ikkje sett i verk utsleppsreducerande tiltak. Slike tiltak kan kome til å blir vurderte, jf. § 11 i lova.

Når resipienten har svekka redusert kapasitet må oppdrettar vurdere om drifta skjer etter miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar, jf § 12. Det blir i dag arbeidd med løysingar for å samle opp utsleppa av organisk materiale slik at det ikkje hamnar i den mest sårbare delen av resipienten.

Konklusjon

Vassførekomsten Osterfjorden har miljøtilstand dårlegare enn krava etter vassdirektivet. Etter vassdirektivet skal det lagast plan for tiltak som kan betre miljøtilstanden i resipienten. I ein slik situasjon er det ikkje aktuelt å auke utsleppa.

Det er og uheldig å flytte å utsleppa av organisk materiale til den del av fjordbassenget der det er dårlegast vassutskifting og det det er minst oksygen i vatnet.

Vedtak om avslag på søknaden om utviding av produksjonen på Eikebærånæ er heimla i forureiningslova § 7 og § 11 femte ledd.

Gebyr for sakshandsaming

Fylkesmannen tar sakshandsamingsgebyr for arbeidet med løyve. Reglane om gebyrinnkrevjing er gjeve i forureiningsforskrifta kapittel 39. Vi har plassert verksemda under gebyrsats 6 , jf. forureiningsforskrifta § 39-6 om arbeid med fastsetjing av nye løyve og endring av løyve. Gebyret skal dekke den tidsbruken Fylkesmannen har med arbeidet med løyvet. Verksemda skal betale 32 800 kroner i gebyr for sakshandsaminga. Miljødirektoratet sender faktura.

Verksemda kan klage på vedtaket om gebyrsats til Miljødirektoratet innan 3 veker etter at dette brevet er motteke, jf. forureiningsforskrifta § 41-5. Ei eventuell klage bør vere grunngjeven og skal sendast til Fylkesmannen i Hordaland. Ei eventuell klage fører ikkje automatisk til at vedtaket blir utsett. Verksemda må derfor betale det fastsette gebyret. Om Miljødirektoratet imøtekjem klagen, vil det overskytande beløpet bli refundert.

Klage

Fylkesmannen si avgjerd kan bli klaga på til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslege klageinteresse innan 3 veker frå underretning om Fylkesmannens vedtak er kome fram eller frå vedkommande fekk eller burde ha skaffa seg kjennskap til vedtaket. Klager som kjem inn etter denne fristen kan ikkje påreknast å bli handsama, jf. forvaltningslova § 31. Ein eventuell klage skal opplyse om kva klagen gjeld og kva de ønsker å endre. Klagen skal grunngjevast. Andre opplysningar av betydning for saken bør nemnast. Klagen skal sendast til Fylkesmannen.

Partane i saka har etter forvaltningslova §§ 18 og 19 rett til å sjå saksdokumenta. Fylkesmannen kan på førespurnad gi nærare opplysningar om sakshandsaminga. Vi har sendt kopi av dette brevet med vedlegg til dei saka vedkjem, jf. vedlagt adresseliste.

Med helsing

Kjell Kvingedal
miljødirektør

Tom N Pedersen
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Lindås kommune	Kvernhusmyrane 20	5914	ISDALSTØ
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL

